

# АНАЛИЗА ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ СРБОБРАН ЗА ПЕРИОД 2020-2030. ГОДИНА

## 1. Локација, степен развијености и привредне делатности

### 1.1. Локација

Општина Србобран је јединица локлане самоуправе (ЈЛС) у Републици Србији (РС). Налази се у Аутономној покрајини Војводини (АПВ), заузима средишњи део Бачке и припада Јужнобачком управном округу, коме припада још 9 општина и град Нови Сад.

Седиште општине је град Србобран. Општина обухвата три насељена места: градско насеље Србобран, који је највеће и најбројније насеље истоимене општине и два сеоска насеља, Турија и Надаљ. Град Србобран већим делом лежи на левој, а мањим на десној обали Великог бачког канала. Са севера и истока опасан је меандром речице Криваје која се нешто источније од Србобрана улива у Велики бачки канал.

Општина Србобран се налази у централном делу Војводине на 33 км од Новог Сада, око 100 км од Београда. Кроз територију општине пролази ауто пут Е-75, магистрални путеви М3 и М22, као и регионални путеви Р129 и Р120. Кроз територију Општине пролази и Канал ДТД., кроз који до луке Бездан могу пролазити Барже носивости 1.000 тона, газа 2,2 м.

### 1.2. Степен развијености

Општина Србобран је по степену развијености сврстана у III групу, недовољно развијених ЈЛС, чији је степен развијености 60-80% републичког просека. Структура привреде је такође неповољна, с обзиром на велико учешће пољопривреде у односу на учешће индустрије у поређењу са Јужнобачким округом или АП Војводином.

### 1.3. Привредне делатности

Одлике привреде општине Србобран датирају из некадашњих и данашњих лизичко-географских и друштвено – економских услова. Захваљујући наведеној површини пољопривредних површина, пољопривреда је у Општини одувек била главна грана привреде и битно је утицала на врсту и карактер занатства.

На територији општине главна грана привреде је пољопривреда, која представља значајан потенцијал развоја, производња намештаја, производња изолационог материјала и прехранбена индустрија. Географски положај Општине, сировинска основа за прехранбену индустрију, путна мрежа и близина већих градова представља добар предуслов за изградњу индустријских објеката на територији Општине.

Општина Србобран у свој имовини има индустријску зону, погодну за инвестирање. Индустријска зона налази се у јужном делу у рубном подручју грађевинске зоне Србобрана и налази се крај државног пута IIА реда број 115. Дели се на Индустријску зону А, Б и Ц. Индустријска зона А – На располагању су слободне парцеле површине 5,6679 ха, од којих на 3,9824 ха има могућности за прикључење на струју, воду, гас. Парцеле су намењене продаји. Индустријска зона Б – На располагању су слободне парцеле површине: 3.7381 ха. Парцеле су намењене продаји. На овим парцелама нема воде, струје, нити гаса, али постоји могућност прикључења на воду и струју, а за гас је надлежно ЈП "Србијагас". Индустријска зона Ц - Слободне парцеле су укупне површине: 17.2881 ха, од чега је на површини 8.9694 ха изводљиво имати струју, воду, гас. Парцеле су намењене продаји.

Општина Србобран поседује респектабилне природне и културно-историјске/антропогене ресурсе који могу постати туристичке атрактивности. Смештајни капацитети ни по квалитету, ни по квантитету не могу да одговоре потребама повећане туристичке тражње.

## 2. Структура привреде и предузетничка клима

Укупан број активних привредних субјеката који послују на територији општине Србобран износи 709, с тим што је број предузетника знатно већи у односу на број привредних друштава. Број новоснованих привредних субјеката у посматраном периоду од 2018. до 2021. године износи 269 (привредних друштва: 29 и предузетника: 240), а угашених 209 (привредних друштава: 42 и предузетника 167) (Табела 1 и Табела 2).

**Табела 1.** Број привредних друштава у општини

Опис	2018.	2019.	2020.	2021.
Активних	153	133	138	135
Новооснованих	10	5	13	1
Угашених	5	25	8	4

Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#> (Подаци последњег ажурираног стања за период 01-01-30.06.2021.).

**Табела 2.** Број предузетника

Опис	2018.	2019.	2020.	2021.
Активних	533	551	564	574
Новооснованих	71	61	65	43
Угашених	36	43	55	33

Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#> (Подаци последњег ажурираног стања за период 01-01-30.06.2021.).

Предузетничка клима у Општини је испод нивоа Републике. Број активних привредних друштава на 1.000 становника износи 9,2 што је испод нивоа републичког просека, док је број предузетничких радњи на 1.000 становника 37,6 што је изнад просека Републике (просек РС је 36,17 предузетничких радњи на 1.000 становника).

Нето ефекат нових привредних друштава је неповољан пошто се угаси више привредних друштава него што се оснује нових.

Када су у питању предузетници, нето ефекат предузетника износи 1,3:1, што значи да се на 10 угашених предузећа отвори 13 нових, док на нивоу Републике износи 1,7:1 (на 10 угашених фирми, отвори се 17 нових).

## 3. Пословање привредних субјеката

### 3.1. Финансијске перформансе привредних субјеката

Број запослених у привредним друштвима чини око 20% укупно запослених на територији целе Општине. У периоду од 2018. до 2020. године број запослених у привредним друштвима је имао благе осцилације.

Број привредних друштава је скоро исти, а приходи су у овом периоду имали мање осцилације (у 2019. пад око 10%, а у 2020 раст око 5% у односу на претходну годину). Обим пословних прихода привредних друштава по запосленом износи 10.230,34 РСД.

Према подацима АПР, од укупног броја привредних друштава са територије општине Србобран, испод 4% привредних друштава послује са губитком (Табела 3).

**Табела 3. Финансијске перформансе привредних друштава**

Опис	2018.	2019.	2020.
Број привредних друштава	109	107	109
Број запослених	846	829	879
Пословни приходи	9.107.924	8.296.175	8.724.181
Нето добитак	296.909	276.492	245.257
Број привредних друштава са нето добитком	72	73	67
Нето губитак	539.988	66.135	142.141
Број привредних друштава са нето губитком	24	24	32
Укупна средства	8.943.597	8.806.310	9.734.673
Капитал	4.553.475	4.676.745	4.901.346
Губитак	1.002.797	563.610	1.951.794
Број привредних друштава са губитком изнад висине капитала	28	23	29

Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#>. Ажурирано стање за период 01-01-30.06.2021.

### 3.2. Финансијске перформансе предузетника

Број запослених код предузетника чини нешто више од 15% од укупног броја запослених на територији целе Општине (у 2020. години). Од 2018. до 2019. године број запослених је значајно порастао, а у 2020. години мало опао. Број предузетника је у 2019. години значајно повећан (око 130%), а у 2020. је уследило благо повећање броја запослених и раст броја предузетника за нешто мање од 10%.

Приходи су у 2019. години за око 90% повећани. Благи раст прихода у односу на 2019. годину, настављен је и у 2020. години. Обим пословних прихода по запосленом у предузетничком сектору у периоду 2018. до 2020. износи 3.890,345 РСД, што је око 60% мање него код привредних друштава, која су самим тим више него дуго продуктивнија од предузетника.

Према подацима АПР, од укупног броја предузетника са територије општине Србобран, око једне десетине послује са губитком (Табела 4).

**Табела 4. Финансијске перформансе предузетника**

Опис	2018.	2019.	2020.
Број предузетника	100	315	324
Број запослених	229	531	572
Пословни приходи	1.061.473	1.962.373	2.158.094
Нето добитак	25.820	100.444	118.558
Број предузетника са нето добитком	81	221	228
Нето губитак	3.631	10.960	13.961
Број редузетника са нето губитком	15	75	76
Укупна средства	324.733	810.148	939.556
Капитал	111.214	284.376	340.210
Губитак	10.370	24.818	34.064
Број предузетника са губитком изнад висине капитала	15	62	63

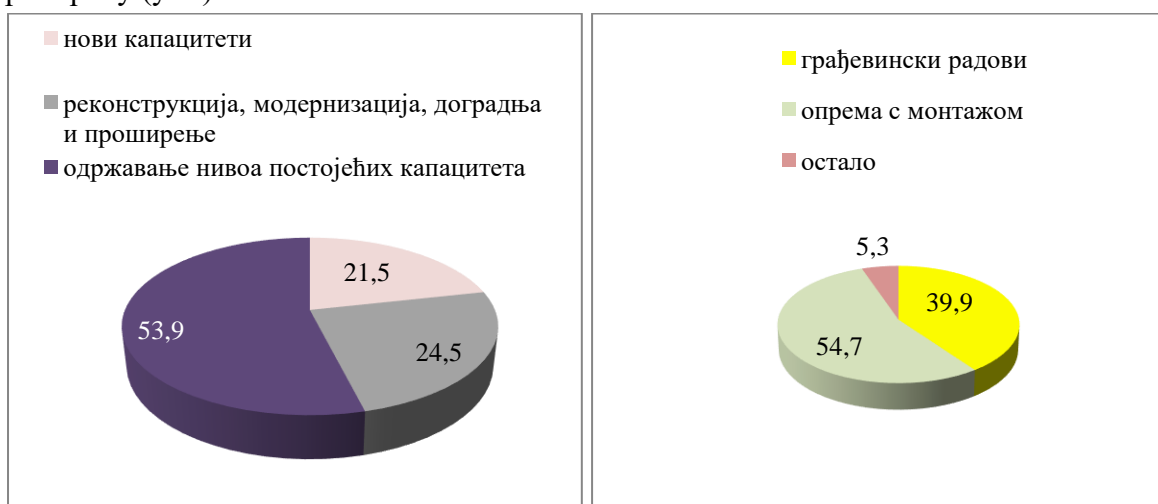
Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#>. Ажурирано стање за период 01-01-30.06.2021.

#### 4. Остварене инвестиције у нова основна средства, по карактеру изградње

Општина Србобран стално унапређује квалитет живота свом становништву планирањем и спровођењем инвестиционих активности. Директне инвестиције доприносе побољшању животног стандарда становништва и стварају погодну инфраструктуру за даљи привредни развој Општине<sup>1</sup>.

На наредним графиконима видимо да је на територији општине Србобран током 2019. године највеће учешће *остварених инвестиција по карактеру изградње* било у одржавање нивоа постојећих капацитета (105,2 мил. дин.), док према *техничкој структури* доминирају инвестиције у опрему са монтажом (106,8 мил. дин.) уз веће учешће домаће опреме (35%).

**Графикон 1 и 2.** Структура остварених инвестиција у нова основна средства, по карактеру изградње (лево) и техничкој структури (десно) током 2019. године у Србобрану (у %)



Извор: РЗС, Општине и региони у Републици Србији 2020.

Ако посматрамо учешће остварених инвестиција у нова основна средства *по делатностима*, видимо да је током 2019. године у Србобрану највише инвестирано у прерађивачку индустрију у вредности од 70,2 мил. дин. (36%), затим у државну управу и социјално осигурање (22%), а на трећем месту су инвестиције у снабдевање водом и управљање отпадним водама као и трговина на велико и мало и поправка возила (по 12%). На четвртном месту се налазе инвестиције у пољопривреду, шумарство и рибарство са 10%, а најмање је инвестирано у образовање и уметност, забаву и рекреацију (по 1%).

#### 5. Запосленост

Србобран има релативно повољан ниво запослености и не тако висок ниво грађана који су регистровани као незапослени.

Укупан број запослених на територији општине Србобран у 2020. години износи 4.487 лица, од тога 62,32% су запослени у правним лицима (привредна друштва, установе, задруге и друге организације), 26,09% су приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих, а 14,39% су регистровани индивидуални

<sup>1</sup> Измене програма за унапређење услова живота локалне заједнице, а посебно за изградњу инфраструктурних објеката и других објеката у циљу побољшања услова живота општине Србобран за 2016. годину, Службени лист општине Србобран, бр. 2/2017.

пољопривредници. Број запослених је од 2018. године до 2020. године бележио благи раст. У периоду после 2020. године овај тренд се наставио.

**Табела 5.** Запосленост у општини Србобран

Опис	2018.	2019.	2020.	2021.
Број запослених	4.290	4.387	4.487	
Број незапослених	1.478	1.427	1.307	1.603
Просечна зарада у (РСД)	38.794	42.308	46.144	

Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#>

Стопа запослености износи 72,56% и мало је испод циљане вредности у Стратегији Европа 2020 која износи мин 75%.

## 6. Незапосленост

Према подацима Националне службе за запошљавање укупан број незапослених лица на крају 2020. године износио је 1.307.

**Табела 6.** Број незапослених лица према стручној спреми

Опис	2018	2019	2020	2021
Неквалификовани	648	611	558	717
Нижа стручна спрема	137	120	108	141
Квалификовани	257	261	225	279
Средња стручна спрема	357	357	335	387
Висококвалификовани	7	5	4	7
Виша стручна спрема	17	14	10	12
Висока стручна спрема	55	59	67	60
<b>Укупно</b>	<b>1.478</b>	<b>1.427</b>	<b>1.307</b>	<b>1.603</b>

Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#>

Од укупног броја незапослених, 42,7% чини неквалификована радна снага, што је више него на нивоу Србије, али свакако треба додатном едукацијом/преквалификацијом, ову групу смањити. Број незапослених на 1.000 становника у 2020. години износи је 0,86, док од укупног броја незапослених 57,9% су жене.

## 7. Инфраструктура

### 7.1. Саобраћајна инфраструктура

На националном нивоу, саобраћајно-комуникативни значај општине Србобран проистиче из њеног, могло би се рећи централног положаја унутар АП Војводине. Равничарски карактер терена фаворизује присуство и развој превасходно друмског саобраћаја.

Општина Србобран има добру саобраћајну повезаност са окружењем (државни пут IА реда бр. А1/Е-75, државни пут IБ реда бр. 15, државни путеви IА реда бр. 100, 102 и 115), као и пловни путеви унутар мреже канала ДТД). Такође, Општина има могућност изградње пратећих садржаја уз постојеће саобраћајне капацитете.

#### 7.1.1. Друмски саобраћај

Мрежу друмских саобраћајница на територији општине Србобран сачињавају државни путни правци, као и општински категорисани и некатегорисани путеви.

Државни путеви I реда се сматрају носиоцима друмског саобраћаја. Територију Општине мањим делом пресеца државни путни правац I А реда: бр. А1 (државна граница са Мађарском (прелаз Хоргош) – Нови Сад – Београд- Ниш – државна граница са Македонијом (прелаз Прешево)), као и државни путни правац I Б реда: бр. 15 (државна граница са Мађарском (прелаз Бачки Брег) – Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда – државна граница са Румунијом (прелаз Наково)). Територијом Општине пролазе и државни путеви II А реда: бр. 100 (Хоргош – Суботица - Бачка Топола – Мали Иђош – Србобран – Нови Сад – Сремски Карловци – Инђија – Стара Пазова - Београд) и бр. 115 (Србобран – Надаљ – Чуруг). Све саобраћајнице I и II реда су са савременим коловозним застором.

Мрежа општинских путева, како категорисаних, тако и некатегорисаних, међусобно повезује сва општинска насеља. Највећи део ових саобраћајница је са савременим коловозним застором (Табела 7.).

**Табела 7.** Упоредна структура и густина путне мреже територијалних јединица (у км, км/км<sup>2</sup>)

Територија	Укупно	Савремени коловози	Државни путеви I реда		Државни путеви II реда		Општински путеви		Површина територије	Густина путне мреже
			Свега	Савремени коловози	Свега	Савремени коловози	Свега	Савремени коловози		
Република Србија	43.839	29.183	3.864	3.864	9.651	9.049	30.324	16.270	88.499	0,49
Регион Војводине	5.930	5.452	1.024	1.024	1.962	1.956	2.944	2.472	21.614	0,27
Јужнобачка област	1.166	1.134	175	175	509	509	482	450	4.026	0,29
Општина Србобран	136	135	13	13	31	31	92	91	284	0,48

Извор: РЗС (2020). Општине и региони у Републици Србији - 2020.

Густина путне мреже општине Србобран је усклађена са републичким нивоом, односно значајно је изнад регионалног и обласног нивоа.

Основни проблем државних путева препознат је у чињеници да они најчешће пролазе кроз насељена места општине представљајући примарне саобраћајнице датих насеља. У складу са транспортним оптерећењем оне нарушавају интензитет интерног насељског саобраћаја, негативно утичу на вредност еколошких и животних параметара, те угрожавају укупну безбедност саобраћаја (примарно пешака и бициклиста). Локални просторни план је препознао дата ограничења, односно предвидео је изградњу обилазница око сва три насељена места Општине. Исти документ је дефинисао основно концепцијско опредељење у домену путне-друмске инфраструктуре. Оно подразумева модернизацију, реконструкцију и доградњу постојећих капацитета, који би побољшали повезаност овог простора са окружењем, као и побољшање експлоатационих услова у оквиру остваривања веза са окружењем.

Број и просторни распоред расположивих аутосервисних радионица и бензинских пумпи задовољава саобраћајне потребе Општине. Капацитет расположивог паркинг простора за путничка возила унутар урбаних зона Општине је на задовољавајућем нивоу. На територији Општине је присутан недостатак безбедних бициклистичких и пешачких стаза. Развој немоторног саобраћаја у наредном периоду дефинише изградњу међунасељске

бициклическе стазе, која би повезала насељена места Србобран и Турију, а бициклическа стаза ће пратити коридор државног пута ПА реда бр. 115. Такође, планирана је и изградња националног бициклическог коридора уз канал ОКМ ХС ДТД Бечеј - Богојево.

Према Закону о путевима, све ингеренције над активностима изградње, одржавања и експлоатације државних путева I и II реда има ЈП Путеви Србије, док је управљање општинским путевима, улицама и некатегорисаним путевима у насељеним местима у надлежности органа локалне самоуправе, односно ЈКП Градитељ из Србобрана.

Иако постоје одређени локални путни правци који су ван захтеваних техничких стандарда, односно који су са нешто лошијим стањем коловозног застора, стање путне мреже на територији Општине се генерално може оценити као задовољавајуће. Примарно ограничење интензивнијег инвестирања у ширење и унапређење саобраћајне инфраструктуре Општине представља недостатак довољно финансијских средстава (локалних и републичких).

На територији Општине, главна аутобуска станица са свим пратећим садржајима лоцирана је у насељеном месту Србобран. Управљање станицом је поверено ЈКП Градитељ Србобран. У одређеном смислу, може се рећи да постоји јавни (аутобуски) превоз ка свим насељеним местима Општине (Србобран, Турија и Надаљ), који је најчешће саставни део постојећих међуградских рута (примарно ка Суботици, Сомбору, Бечеју, Београду или Новом Саду). Према броју дневних полазака, те броју и локацији аутобуских стајалишта, јавни превоз добро функционише. Лимитирајући фактор његовог функционисања може бити често нижи ниво безбедности путника на аутобуским стајалиштима (стационираних ван и на коловозу).

### **7.1.2. Железнички, водни и ваздушни саобраћај**

Територијом Општине прелази један пружни правац Врбас - Србобран – Бечеј. Услед техничко- технолошке застарелости, поменута пруга више није у функцији превоз путника и робе.

Водни саобраћај на територији Општине је заступљен кроз пловни пут у саставу система канала Дунав – Тиса – Дунав (Велики бачки канал). Обим водног транспорта каналом од Бечеја до Богојева је миноран, и додатно лимитиран непостојањем правих теретних пристана, те не могућношћу проласка каналом на деоници у Врбасу услед велике замуљености канала. Концепцијско опредељење општине у домену водног саобраћаја дефинише укључивање потенцијала пловног пута канала ОКМ ХС ДТД Бечеј-Богојево у прерасподелу укупног бруто транспортног рада на нивоу општине преко интегралног повезивања са логистичким центрима у Врбасу, Бечеју, Бачкој Тополи и Новом Саду.

Најближи међународни путничко-теретни аеродром општини Србобран је аеродром Никола Тесла у Београду (удаљеност Општине од аеродрома је нешто изнад 100 км). Према плану у ближој будућности, у функцији цивилног саобраћаја биће и аеродром у Ченеју (Нови Сад), који се тренутно користи само за потребе спортске и пољопривредне авијације.

На територији Општине не постоје значајнији потенцијали за развој мултимодалног саобраћаја.

## **7.2. Енергетска инфраструктура**

Развој енергетске инфраструктуре на подручју општине Србобран треба да усагласи растуће енергетске потребе и рационалну употребу расположиве енергије. Упоредо, развој мора имати непрестан фокус на побољшању енергетске ефикасности производње, преноса и потрошње енергије. Наравно, у складу са глобалним притисцима раста цена енергије и еколошког отиска употребе фосилних горива, структуру енергетске понуде треба

модификовати у корист значајније употребе обновљивих извора енергије унутар локалне заједнице.

### 7.2.1. Електроенергетска мрежа

У креираном друштвено-економском амбијенту Општине, електрична енергија представља доминантан вид трансформисане и утрошене енергије, при чему се општина Србобран сматра нето увозником електричне енергије, како унутар њене територије не постоје већи погони за производњу електричне енергије. Дистрибуцију електричне енергије ка крајњим потрошачима (домаћинствима и правним лицима) на територији Општине спроводи огранак *Електродистрибуције Србије д.о.о.* (*Електродистрибуција Нови Сад*), која послује у саставу *ЈП Електропривреда Србије*.

У функцији снабдевања електричном енергијом посматране територије налазе се две дистрибутивне трафостанице, примарно ТС Србобран (220/110/35 kV) снаге 20 MVA, лоциране на територији Општине, и у мањем обиму ТС Врбас 1 (110/20 kV), лоциране на територији општине Врбас. Даља трансформација електричне енергије ка нижем напонском нивоу врши се помоћу трансформаторских станица ТС Србобран-мини (35/20 kV), са једним трафоом снаге 8 MVA и ТС Србобран (35/20/10 kV) са два трафоа снаге 4 MVA и једним трафоом снаге 8 MVA. Обе поменуте трансформаторске станице су средњенапонским водовима 35 kV повезане са трансформаторском станицом ТС Србобран (220/110/35 kV).

Треба напоменути да би се сигурност напајања комплетног насеља Србобран обезбедила накнадним затварањем прстена 20 kV око Србобрана, а преко канала ДТД, од црпне станице ПД Пионир на каналу, до трафо станице у Задругарској улици, уз инсталацију неколико мањих мостова на 20 kV у улици Николе Тесле.

Накнадна дистрибуција електричне енергије већем делу насељеног места Србобран се врши путем трансформаторске станице ТС Србобран 35/20/10 kV (преко извода Србобран 1, Хотел и Турија), док се остали део насељеног места Србобран снабдева путем трансформаторске станице ТС Србобран-мини 35/20 kV (преко извода Србобран 2 и Заливни систем). Насељено место Турија се снабдева електричном енергијом преко средњенапонске мреже 10 kV из трансформаторске станице ТС Србобран 35/20/10 kV (преко извода Турија), док се насељено место Надаљ снабдева електричном енергијом преко средњенапонске мреже 10 kV из трансформаторске станице ТС Србобран 35/20/10 kV (преко извода Турија).

Ниво изграђености високонапонске (преносне) и средње и нисконапонске (дистрибутивне) мреже на територији Општине генерално задовољава покривеност свих насељених места. Иако се инсталирани систем електроенергетске инфраструктуре може сматрати развојним потенцијалом Општине, он је доста лимитиран капацитетом и техничким карактеристикама водова и дистрибутивних трафостаница, који нису потпуно прилагођени захтевима локално растуће потрошње електричне енергије. Одређен број дистрибутивних трафостаница (20/10 kV и 10/0,4 kV) је под притиском енергетског оптерећења, који доводи до релативно честих падова напона у електро мрежи. Нисконапонска мрежа у функцији испоруке електричне енергије крајњим корисницима је примарно надземна и делимично је реконструисана.

Дугорочно, у плану је реконструкција трансформаторске станице ТС 220/110/35 kV Србобран у трансформаторску станицу 400/110/20 kV, те трасирање и повезивање прикључног далековода бр. 444 400 kV са реконструисаном трансформаторском станицом, као и имплементација одређеног броја далековода 110 kV који би излазили из ње. Такође, у плану је и изградња нове трансформаторске станице ТС Србобран 110/20 kV снаге 2x31,5 MVA, односно у плану је замена свих средњенапонских 10 kV са 20 kV водовима на територији општине. Стога сигурност снабдевања електричном енергијом средњорочно



обезбеђује ревитализација свих застарелих делова дистрибутивне мреже, док у линији са растом конзумног подручја дугорочни захтеви иду у правцу ширења постојеће енергетске мреже изградњом нових енергетских објеката (трафостаница) са пратећим далеководима. Стратегија развоја дефинисна је "Студијом дугорочног плана и концепције развоја средњенапонске мреже "Електродистрибуције Нови Сад на територији Погона Бечеј и Жабал до 2025 године".

Рационализација потрошње расположиве електричне енергије и других видова енергије подразумева стално унапређење енергетске ефикасности коришћених енергетских система (елиминација или свођење губитака енергије на минимум), који су најчешће у зони технолошке застарелости. Такође, енергетска ефикасност укључује и процену услова потрошње/губитака енергије код крајњих конзументата, а кроз оцену стања и потребу замене столарије, ниво термоизлоације стамбених, производних и јавних објеката, употребу штедљивих сијалица и електричних кућних апарата и слично.

### **7.2.2. Гасоводна мрежа, нафтовод и снабдевање топлотном енергијом**

Иако је електрична енергија примаран вид енергије организовано допреман локалном становништву и допремање земног гаса до појединачних корисника има значајну улогу. Сва насељена места на територији Општине су покривена гасоводном мрежом. Територијом Општине положени су разводни гасовод средњег притиска ка насељеним местима Турија и Надаљ, разводни гасовод РГ 04-15 Госпођинци-Сомбор, разводни гасовод РГ 02-04 од РГ 04-15 и ДГ 02-02 до ГМРС Србобран, магистрални гасовод ДГ-02-02 Госпођинци-СГС Србобран и бушотински гасоводи.

На територији Општине у функцији су ГМРС Србобран и гасоводна мрежа средњег притиска у насељу Србобран са 6 припадајућих МРС, као и челични гасовод средњег притиска Србобран-Турија-Надаљ са 2 припадајуће МРС у Турији и Надаљу. За све МРС је прикачена дистрибутивна гасна мрежа ка свим корисницима. Дистрибуцију гаса на територији Србобрана и Турије спроводи ЈКП Градитељ из Србобрана, а на територији насеља Надаљ ЈП Србијагас.

На територији општине активне су и бушотине за експлоатацију земног гаса са пратећим објектима, и сабирном гасном станицом (СГС) Србобран.

Густина и капацитет гасоводне мреже и објеката задовољава тренутне потребе потрошача на територији Општине, али и даје могућност њеног даљег проширења у складу са захтевима са тржишта.

Плански документи општине дефишу задржавање постојећих коридора гасоводне инфраструктуре, локације ГМРС и МРС.

Територију општине Србобран секу нафтоводи Адорјан - рафинерија Нови Сад и нафтовод од СОС Турија север - рафинерија Нови Сад. Такође, на територији општине лоцирано је неколико нафтних и гасних бушотина (локације Турија север и Србобран), интерних нафтовода/цевовода и пратећих објеката.

Планским документом Општине, за комплетно подручје Општине су дефинисане истражне геолошке радње. На нафтно-гасном пољу "Турија север" и "Србобран" наставиће се даља експлоатација минералних сировина из постојећих бушотина. Постојећи објекти за експлоатацију нафте и природног гаса (бушотине, сабирни системи, приступни путеви) се задржавају у постојећем обиму.

На територији Општине организовано снабдевање топлотном енергијом (даљинско грејање) постоји само у централним деловима насељеног места Србобран. Производњу и

дистрибуцију топлотне енергије из скоро реконструисане општинске топлане спроводи ЈКП Градитељ Србобран. Топлотном енергијом се снабдевају како стамбени објекти, тако и пословни простор, односно објекти јавне администрације и друштвено-социјалног карактера. У осталим деловима Општине, за стварање топлотне енергије се примарно користи земни гас и електрична енергија на нивоу појединачних потрошача (индивидуалних ложишта), док се у руралним срединама у већој мери јавља и ложење дрвета или угља.

Такође, треба напоменути да је на територији Општине изграђено неколико когенеративних постројења, која као “нус” производ генеришу топлу воду, која би евентуално могла да се дистрибуира ка потрошачима, или чак прикључи на топлификациони систем градског насеља Србобран.

У складу са глобалном тежњом за осигурање енергетске независности неке територије усклађене са унапређењем животне средине, расположивих природних ресурса и раста цена енергије, производњу енергије на територији Општине Србобран треба усмеравати и ка изградњи соларних или ветро електрана, односно енергана на биогаз или биомасу, те директну употребу геотермалних вода и осталих видова организованог коришћења обновљивих извора енергије.

### 7.3. Телекомуникациона инфраструктура

Данас, пословни и животни амбијент унутар одређене локалне заједнице у великој мери је одређен и капацитетом и карактеристикама расположиве телекомуникационе инфраструктуре.

#### 7.3.1. Фиксна телефонија

Упркос чињеници да је као телекомуникациони формат фиксна телефонија поприлично превазиђена, према вредности показатеља густине ТТ мреже (броја телефонских прикључака на 100 становника) територија општине Србобран знатно одскаче у односу на републички, регионални или обласни просек (Табела 8.).

**Табела 8.** Упоредни преглед елемената густине ТТ мреже за посматрана подручја

Територија	Број становника	Број телефонских претплатника	Густина ТТ мреже
Република Србија	6.945.235	1.946.835	28,0
Регион Војводине	1.852.093	558.237	30,1
Јужнобачка област	618.829	182.457	29,5
Општина Србобран	15.337	6.959	45,4

*Извор:* РЗС (2020). Општине и региони у Републици Србији - 2020.

Највећи део инсталација и број корисника фиксне телефоније на територији општине Србобран припада предузећу Телеком Србија А.Д.. Сва насељена места Општине покривена су мрежом фиксне телефоније. Иако су у функцији телефонске централе новије генерације, лимитирајући фактор развоја фиксне телефоније представља надземно решена секундарна мрежа ван урбаних средина.

#### 7.3.2. Мобилна телефонија

Највећи део територије општине Србобран покривен је сигналом мобилне телефоније задовољавајуће јачине и квалитета сва три присутна оператера мобилне телефоније у Србији (Телеком Србије а.д., Telenor d.o.o., А 1 d.o.o.).

### 7.3.3. Поште

У свим насељеним местима Општине функционише по једна испостава ЈП Поште Србије. Иако су асортиман и квалитет услуга генерално у складу са захтевима крајњих корисника, вредност индикатора - Број становника по расположивој поштанској испостави на локалном нивоу је знатно испод регионалног и националног просека (Табела 9.), доводећи у питање оптималност броја расположивих поштанских испостава.

**Табела 9.** Поштанске испоставе

Територија	Број становника	Поште	Број становника по једној пошти
Република Србија	6.945.235	1.545	4.495
Регион Војводине	1.852.093	518	3.575
Јужнобачка област	618.829	125	4.951
Србобран	15.337	3	5.112

Извор: РЗС (2020). Општине и региони у Републици Србији - 2020.

Поред тога, на територији Општине по потреби активне су компаније које пружају курирске услуге.

### 7.3.4. Интернет и КДС мрежа

На територији општине Србобран послује неколико провајдера услуга везаних за интернет саобраћај и кабловски дистрибутивни систем - КДС (пренос и дистрибуција радио и ТВ сигнала). То су пре свега сви активни мобилни оператери (мобилна интернет мрежа), те регионална компанија St Cable doo из Бачке Тополе или SBV doo (услуге wi-fi и кабловског интернета, КДС, фиксне телефоније и осталог) и други. Интернетом су покривена сва насељена места Општине. Сви интернет и КДС оператери са територије Општине усмерени су ка даљем унапређењу постојеће мреже и пружених услуга у складу са захтевима тржишта.

На територији Општине нема регистрованих ТВ емисионих станица, а функционише једна интернет радио станица локалног карактера (Радио Србобран).

Општинска управа Србобрана поседује делимично имплементиран WEB портал за Е-управу.

## 8. Туризам и угоститељство

### 8.1. Туристичке атрактивности

У привредном животу Општине туризам као привредна грана до сада није заузимао значајно место и поред присутних природних и друштвених ресурса који могу да постану значајне туристичке атрактивности не само ове општине, већ и шире гледано Јужнобачког управног округа и АП Војводине.

Као најзначајније природне атрактивности општине Србобран се издвајају:

- ❖ Канал Дунав –Тиса – Дунав (ДТД);
- ❖ Река Криваја;
- ❖ Бељанска бара.

На територији Општине постоји богато *културно-историјско*, тј. *антропогено* наслеђе. Као најзначајнији ресурси и уједно туристичке атрактивности подручја се издвајају:

- ❖ Храм Св. Богојављења у Србобрану;
- ❖ Римокатоличка црква Србобрану;

- ❖ Црква Св. Николаја у Турији;
- ❖ Црква рођења Св. Јована Крститеља у Надаљу;
- ❖ Црква Светог Геогија познато као место у коме је сахрањена Ленка Дунђерски;
- ❖ Калварија.

## 8.2. Угоститељски смештајни и ресторански капацитети

На територији Општине не постоји велики број смештајних капацитета који би могли да одговоре потребама повећане туристичке тражње.

Смештајни капацитети Општине представљени су у приказу који следи (Табела 10).

**Табела 10.** Смештајни капацитети у општини Србобран у 2021 години

Назив објекта	Категорија објекта	Врсте смештајних јединица и њихов број у објекту:
Hunting House доо Турија	–	Број једнокреветних соба: 3
		Број. двокреветних соба: 10
		Број. трокреветних соба: 0
		Број четворокреветних соба: 0
		Број апартмана: 1
Салаш „Татић“	4*	2 Токреветне собе

*Извор:* Туристичка организација Србобран, новембар 2021 године.

На основу овога може се оценити се да је рурални туризам почео да се развија у општини Србобран јер и један и други објекат могу се сврстати у рурални вид туризма.

У Општини постоји следећа понуда угоститељских ресторанских јединица (Табела 11).

**Табела 11.** Угоститељски и ресторански капацитети у општини Србобран

Тип угоститељског ресторанског објекта	Назив	Насеље у коме је објекат лоциран	Капацитет гостију
Класични ресторани	– Ресторан „Гурман“	Србобран	100
	– Ресторан „Пролеће“		80
	– „Full café“		200
Млечни ресторани	–	–	–
Бифеи и барови	– Cabage	Србобран	
	– Mont		
	– Ricks		
	– Momento		
	– Old times pub		
Послстичарнице	– код Нандора	Србобран	
	– Gold cakes		
	– Боки		20
Остало	– Салаш Татић	Турија	200
	– Hunting house	Турија	200

*Извор:* Туристичка организација Србобран, новембар 2021. године.

Број запослених у сектору услуга смештаја и исхране у општини Србобран, у последњих пет година, дат је у табеларном приказу који следи (Табела 12).

**Табела 12.** Запослени у сектору услуга смештаја и исхране по годинама у општини Србобран у последњих пет година

Година	Број запослених
2015.	79
2016.	78
2017.	77
2018.	74
2019.	74

*Извор:* Публикација „Општине и региони у Републици Србији“ за поменуте године, издавач РЗС Србије

*Напомена:* У туризму укупан број запослених се разликује од оних које показује званична статистика, јер једна од карактеристика пословања у туризму је сезоналност, односно у летњим месецима (од маја до октобра) већи је број запослених и они не спадају у категорију стално запослених већ под уговором и сл. Отуда је стварана/реална запосленост различита од оне коју евидентира званична статистика.

### 8.3. Туристички промет

Остварени резултати у туризму (последње 3 године) у општини Србобран су дати табеларним приказом који следи (Табела 12).

**Табела 12.** Туризам у општини Србобран у последње три године

Година	Туристи			Ноћења туриста			Просечан број ноћења туриста	
	свега	домаћи	страни	свега	домаћи	страни	домаћи	страни
2017.	0	0	0	0	0	0	0	0
2018.	0	0	0	0	0	0	0	0
2019.	0	0	0	0	0	0	0	0

*Извор:* <http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/?lang=sr>

Сходно месечном извештају о доласцима и ноћењима туриста у смештајним објектима, РЗС, у периоду 2017-2019. година, за општину Србобран не постоје званични статистички подаци о броју туриста (домаћи и страни), ноћењу туриста (домаћи и страни), као ни просечном броју ноћења туриста (домаћи и страни).

### 8.3. Перспективни видови туризма

Имајући у виду велики број природних и друштвених (културно-историјских/антропогених) ресурса којима општина Србобран располаже као перспективни видови за развој туризма се могу издвојити: ловни, риболовни, бањски, манифестациони, излетнички, Спортско-рекреативни, транзитни и рурални туризам

**Ловни туризам** – У општини тренутно постоје 3 (три) ловачка удружења. Реч је о:

- ЛУ „Фазан“ у Србобрану;
- ЛУ „Турија“ у Турији;
- ЛУ „Надаљ“ у Надаљу.

Површина ловишта ЛУ „Фазан“ је 19.461 ха, док је површина ЛУ „Турија“ 5.400 ха и ЛУ „Надаљ“ има површину ловишта од 4.000 ха<sup>2</sup>. У сваком од три насеља постоји

<sup>2</sup> Детаљни подаци о инфраструктури (броју хранилишта, чека, појилишта) за свако ловиште тренутно нису доступни.

ловачки дом. У ловиштима се лови ситна дивљач (срне, зечеви, фазани и препелице). Постоји традиција ловног туризма због страних туриста који су и пре посећивали општину Србобран због лова. Реч је о туристима из Италије, Шпаније, Немачке, Аустрије и САД. Такође ловачка удружења имају понуду за домаће туристе и гостовања и дружења других ловачких организација из Републике.

**Риболовни туризам** – У општини Србобран постоје повољни услови за развој риболовног туризма. Као главни риболовни терени се издвајају: Велики канал Дунав – Тиса – Дунав, Бељанска Бара и река Криваја. На територији Општине тренутно постоји 3 (три) риболовачка удружења:

- РУ „Шаран“ у Србобрану;
- РУ „Караиш“ у Турији;
- РУ „Надаљ“ у Надаљу.

**Бањски, „wellness“ и „spa“ туризам** – Поред чињенице да на територији општине Србобран постоје термални извори исти се не користе за развој овог вида туризма. Као разлог се може навести правни проблем, јер је компанија “Gazprom” постала и правно одговорна за све подземне термалне воде и друга подземна изворишта.

**Манифестациони туризам или туризам догађаја** - Општина Србобран има одговарајући број различитих манифестација које се одвијају током целе године и које свакако могу да употпуне ванпансионску туристичку понуду и културни живот Општине. Реч је о следећим манифестацијама:

- „Кобасицијада“, која се одржава саког последњег викенда у фебруару;
- „Петровдан“, која се одржава на верски празник 12. јула сваке године;
- „Србобранска бразда“ која се одржава у августу.

**Излетнички туризам** – Као главно излетиште на територији општине Србобран се издваја Парк природе „Бељанска бара“. Тренутно од излетничке инфраструктуре овде се налазе клупе, летњиковци и чека. Међутим, да би овај вид туризма добио на значају неопходна је и изградња неких спортко-рекреативних терена како би се потенцијалним туристима употпунио боравак.

**Спортско-рекреативни туризам** - Општина поседује одговарајућу спортско – рекреативну инфраструктуру која може да употпуни боравак туриста и обогати ванпансионску туристичку понуду. Реч је о следећим објектима:

- Центар за фичку културу, рекреацију и туризам Србобран;
- Две спортске сале у Србобрану и Турији;
- Више спортских терена на отвореном.

**Транзитни** – Имајући у виду да поред Општине пролази Аутопут Е-75 (Европски коридор 10) као и да је канал Дунав –Тиса – Дунав повезан са Европским коридором 7 (реком Дунав) постоји могућност да уколико би се изградили одговарајући смештајни капацитети, људи би који пролазе овим Европским коридорима могли кроз одговарајућу промотивну политику заинтересовати за краће боравке у општини Србобран.

**Рурални туризам** – као два главна смештајна објекта се издвајају:

- Hunting House доо Турија;
- Салаш „Татић“.

Рурални туризам се у Општини налази у иницијалној фази и за његов даљи развој потребна су финансијска и промотивна улагања како би се заинтересовали житељи сеоских средина за његов развој, али и анимирала туристичка тражња.

## 9. Трговина

На територији општине Србобран у оквиру трговачке делатности послује 39 трговинских предузећа што чини 90% промета на наведеној територији.

На територији општине Србобран највише се трговало у опсервираном периоду: пшеницом 12.090 т, кукурузом 69.370, свињама 248 т, говедима 1т, меко и млечни производи 1.013 хиљада л, јабуке 67 т.

Најзначајнији привредни субјекти који чине окосницу трговине на територији општине Србобран су: Best Seed Producer ДОО Фекетић, производња у Србобрану, METAL-X ДОО, Турија, Техника МБ ДОО, Србобран, S&D TEXTIL ДОО, Стара Пазова, огранак производње у Србобрану, Пионир акционарску друштво, Србобран, ДОО Вулкан гума, Белт Србобран, ДОО Вулкан комерц Србобран, Аустротхерн Србобран, ИМ Матић Нови Сад, ПЈ Фарма Србобран и Реахем доо Србобран.

## 10. Пољопривредно и шумско земљиште

Подручје општине Србобран карактерише висок удео пољопривредног земљишта (96,7% укупне територије) и изразито мали удео површина под шумама (0,13% укупне територије). У педолошком саставу земљишта преовлађују чернозем и ливадске црнице. Структура пољопривредног земљишта по катастарским класама указује на његов висок квалитет, па 99% укупних површина спада у прве три класе квалитета. У катастарским општинама Србобан, Турија и Надаљ 1 извршена је комасација пољопривредног земљишта, док се окончање комасације у КО Надаљ очекује до краја 2021. године. Површина пољопривредног земљишта у државној својини износи 606,69 ха, али се са напредовањем процеса реституције ове површине континуирано смањују. У 2018. години на подручју општине Србобран укупно се наводњавало 1.279 ха на земљишту 135 пољопривредних газдинстава. На основу интерних података локалне самоуправе општине Србобран, површину под шумом чини 21,73 ха.

## 11. Примарна пољопривредна производња

Укупне површине под ораницама и баштама у општини Србобран у 2018. години бележе смањење од 10,77% у односу на 2012. годину. *Жита* се гаје на 11.430 ха обрадивих површина и оне бележе повећање од 1,42% у односу на 2012. годину. Производња *махунарки* у 2018. години простире се на 12 ха, што је за 300% више површина забележених 2012. године. Смањене су површине под *шећерном репом*, *индустријским* и *крмним биљем* (60,82%, 13,28% и 65,68% мање у односу на 2012. годину, респективно за све три групе биља). Производња *кромпира* у 2018. години готово и да не постоји. Од 77 ха на колико се кромпир узгајао 2012. године, у 2018. години забележено је само 1 ха обрадивих површина. Укупне површине под *махунаркама* у 2018. години на територији Србобран повећане су у односу на 2012. годину са 4 на 12 ха обрадиве површине. Укупне површине под *крмним биљем* у 2018. години, у односу на 2012. годину, расту за 52,66% и износе 209 ха. Производња *поврћа* на подручју општине Србобран одвија се на 61 ха. Од укупног броја газдинстава на подручју Општине, 7,6%, односно 112 газдинстава бави се производњом поврћа. Од укупно 1.371 пољопривредног газдинства, колико је регистровано на подручју општине Србобран, свега 2,1%, односно 29 газдинстава бави се производњом *воћа*, док

се производња *грожђа* одвија на 34 газдинства. У општини Србобран регистровано је шест газдинстава која се баве производњом ароматичног, лековитог и зачинског биља. Од укупног броја пољопривредних газдинстава на подручју Општине *сточарском* производњом се бави 49,1% газдинстава (Анкета о структури пољопривредних газдинстава, 2018). Од газдинстава које се баве сточарством највећи проценат се бави *свињарством* (89,0%) и узгојем *живине* (59,7%). Општина Србобран има 23 газдинстава која се баве *пчеларством* (по Попису пољопривреде 2012. године) са укупним бројем пчелињих друштава 755 хиљада, од којих је већина кошница са покретним саћем (726) и мањим бројем кошница са непокретним саћем (20).

## 12. Тржишни субјекти у пољопривредној производњи

У општини Србобран 2018. године (Анкета о структури пољопривредних газдинстава 2018) евидентирано је 1.481 *пољопривредно газдинство*, од чега је 1.463 *породично пољопривредно газдинство* (98,8%). По подацима Управе за аграрна плаћања у Општини је у 2021. години регистровано 1.490 ППГ од чега је у активном статусу 1.360 газдинства. Поред тога регистровано је и 16 *предузећа* (13 у активном статусу), 1 *предузетник* (1 у активном статусу) и 5 *земљорадничких задруга* (5 у активном статусу). Према подацима Агенције за привредне регистре, број *привредних друштава* у области 01 (Пољопривреда, лов и одговарајуће услужне делатности), у активном статусу регистрованих у општини Србобран у 2021. години износи 14, док је у Регистру пољопривредних газдинстава (скр. РПГ) у истој години уписано 13 *предузећа* (Управа за аграрна плаћања, Портал отворених података). На основу интервјуа са члановима Радне групе за израду Плана развоја општине Србобран за период 2022-2030. година, у Општини се пољопривредна предузећа доминантно баве ратарством и откупом ратарских култура од пољопривредних произвођача.

## 13. Удружења у пољопривреди

Према подацима Агенције за привредне регистре Републике Србије (<https://www.apr.gov.rs>) у општини Србобран у 2021. години регистровано је пет (5) удружења у сектору пољопривреде.

## 14. Пољопривредна механизација и складишни капацитети

Према Попису пољопривреде 2012. године, на територији општине Србобран забележено је 48 *једноосовинских трактора* у власништву, од којих су сви трактори старији од 10 година. Забележен број *двоосовинских трактора* у Србобрану у 2012. години је 1.288, од тог броја 81,68% су старији од 10 година (1.052 трактора). Број *комбајна* у 2012. години у општини Србобран износи 162, од којих је 137 комбајна старије од 10 година. На 407 пољопривредних газдинстава налази се 483 *објекта* у којима су *смештена говеда* са 5.045 места. На 1.303 пољопривредна газдинства налази се 2.516 *објекта* у којима су *смештене свиње*, који поседују капацитет од 38.071 места. Забележено је 888 пољопривредних газдинстава са 1.309 *објекта* за *смештај кокошака носиља*, са капацитетом од 229.235 места. На територији општине Србобран у 2012. години забележено је 1.419 *кошева* за *кукуруз* смештених на 1.087 пољопривредних газдинстава. На 79 ПГ смештено је 100 амбара. Смештајни капацитети *силоса* на територији Србобрана износе 17.311 тона. Силоси си су смештени на 7 пољопривредних газдинстава, а њихов број је 17. На територији Србобрана налази се 3 пољопривредна газдинства, на којима је смештено 3 *сушаре* капацитета 215 m<sup>3</sup>. *Објекти за силажу* смештени су на 3 пољопривредна газдинства и има их 5. Њихов капацитет износи 2.273 m<sup>3</sup>. На територији Србобрана налази се 571



пољопривредно газдинство, на којима је смештено 854 објекта за смештај пољопривредних машина и опреме, капацитета 60.224 m<sup>3</sup>. Хладњаче су смештене на 1 пољопривредном газдинству и има их 2. Њихов капацитет износи 250 m<sup>3</sup>. У општини Србобран постоје 3 пољопривредна газдинства са 6 стакленика капацитета 60.178 m<sup>3</sup>. Постоји 92 пластеника на 40 пољопривредна газдинства, капацитета 32.070 m<sup>3</sup>.

### **15. Трансфер знања у пољопривреди**

За трансфер знања пољопривредницима значајну улогу има ПСС „Врбас“, д.о.о., Врбас, која, поред праћења пословања на огледним газдинствима, у сарадњи са задругама, пољопривредним произвођачима и Канцеларијом за економски развој Општине, организује предавања и зимске школе за пољопривреднике у оквиру различитих тема. Поред саветодавне службе, Општинска управа општине Србобран значајно се ангажује у овом сегменту и то на различите начине (Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за 2021. годину на територији Општине).

### **16. Развијеност руралне економије кроз диверсификацију активности чланова пољопривредних газдинстава**

Као највеће насеље се издваја урбани центар Општине са 12.009 становника, док остала насеља бележе далеко мањи број становника и могу се сврстати у насеља сеоског типа. У односу на број становника и просечну густину насељености, територија Општине, изузев урбаног центра, спада у рурална подручја<sup>3</sup>. На основу података Пописа пољопривреде из 2012 године, у општини Србобран, ниво насеља од 1.941 укупног броја газдинства, тек 161 је обављало другу профитабилну активност (која није пољопривредна) или 8,29%, при чему је број газдинстава са учешћем ових прихода у укупним приходима 50 и више % је тек 20 (1,03% од укупног броја ПГ). Подаци „Пописа пољопривреде 2012 године“ показују да прерадом пољопривредних производа се на територији Општине бавило укупно 91 ПГ (Прерадом меса се бавило 23 газдинстава; Прерадом млека се бавило укупно 49 газдинства; Прерадом воћа и поврћа бави се укупно 22 газдинстава; Прерадом других пољопривредних производа на територији општине Србобран се бави укупно 5 газдинстава). На основу података из „Пописа пољопривреде 2012 године“ на подручју општине Србобран није било регистрованих породичних пољопривредних газдинстава која су се бавила руралним туризмом, међутим у 2021 години званично постој два објекта (Вила „Hunting Lodge“ („Ловачки дом“) Турија и „Салаш Татић“). На основу података Пописа пољопривреде 2012 године није било породичних пољопривредних газдинстава која су се бавила народном радношћу. На основу добијених података од Општинске управе ове активности покрива Општински центар за културу. На територији Општине, нема регистрованих ПГ која се баве активностима обраде дрвета, као ни активностима у шумарству. Према подацима Пописа пољопривреде 2012 године на подручју општине Србобран није било газдинстава који се баве узгојем рибе за продају, ни газдинстава која су се бавила старим занатима.

### **17. Мере подршке ЈЛС у сектору пољопривреде и руралног развоја**

Општина Србобран је једна од многобројних општина која доноси Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја. У 2019. години је планирано да се издвоји 4.000.000,00 динара. Од тога је издвојено 1.000.000,00 динара (за кредитну подршку), од чега је утрошено (реализовано) 995.505,00 динара (односно 99,55%). У 2020. години је планирано да се издвоји 1.000.000,00 динара. Међутим, због пандемије COVID-19 није дошло до реализације. У питању је кредитна подршка кроз меру остали облици кредитне подршке за пољопривредне кредите. Кредити су били

<sup>3</sup> Критеријуми ОЕЦД-а.

наменски за обртна средства у пољопривреди. На основу анализе мере кредитне подршке може се констатовати да је иста дала добре резултате и препоручује се наставак спровођења у планском периоду. У општини Србобран, питањима пољопривреде и руралног развоја се бави Одељење за урбанизам, стамбено-комуналне послове и заштиту животне средине. Део пољопривреде ради КЛЕР, пре свега саветник на пословима сарадње са привредницима и пољопривредницима (у саставу Кабинета председника општине). Општина комуницира са пољопривредним произвођачима посредством интернет странице, медија, телефона, презентација, семинара, али и произвођачи међусобно доприносе даљем ширењу информација. У Општини постоји и евиденција пољопривредних произвођача.

## **18. Организациони аспекти подршке локалном економском развоју**

У надлежност јединице локалне самоуправе спада доношење и реализација програма за подстицање локалног економског развоја, предузимање активности за одржавање постојећих и привлачење нових инвестиција и унапређе општих услова пословања и то преко јединице за локални економски развој и подршку улагањима (ЛЕР). Основ наведене надлежности је заснован на Закону о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон и 47/2018) и Закону о улагањима ("Сл. гласник РС", бр. 89/2015 и 95/2018).

Општина Србобран је организовала организациону јединицу, Канцеларију за локални економски развој и подршку улагањима, која је активно укључена и сарађује са осталим службама и одељењима на креирању и реализацији локалне политике економског развоја и стратешког планирања. Канцеларија за локални економски развој је основана 2013. године, али је активно почела да функционише 2016. године.

Пословање канцеларије је усмерено у два основна правца: привлачење домаћих и страних инвестиција и помоћ постојећој заједници. Циљ канцеларије је да унапреди пословну климу у општини Србобран и подстакне бржи економски развој Општине. Истовремено, представља сервис у служби локалним привредним субјектима.

Општина Србобран пружа системску подршку и постојећој привреди, и то кроз: пружање информација о расположивим домаћим и страним изворима финансирања, финансирање посета сајмовима, система олакшица и подстицаја и изравду и реализацију инструмената подршку за микро, малим и средњим предузећима.

Општина има и релативно добру комуникацију са привредницима. Локална самоуправа је значајно унапредила ефикасност пружања услуга привреди, пре свега захваљујући електронској управи и сервисима као што су: е-дозволе и е-зуп.

Препорука је да Општина успостави и географски информациони систем како би се олакшало планирање развоја локалне заједнице. Самим тим би се олакшао рад организационе јединице за ЛЕР у привлачењу потенцијалних инвестиција, праћења и усмеравања развоја економске инфраструктуре, а уједно би допринело скраћењу процедура, већој транспарентности и прецизности у планирању инфраструктурног опремања, што би довело до смањења укупних трошкова рада локалне администрације.

Од инструмената за подршку економског развоја, а који доприносе стварању амбијента за привлачење инвестиција и боље пословање, на територији општине Србобран постоји индустријска зона.